

GLEBOKI (383) *ai*

o jasne.

comp i sup (39 + 6) (nã)głębszy (44), głębokszy (1); głębszy : głębokszy *RejPos* (1 : 1).

sg m N głęboki, głębszy (24). ◇ *G* głębokiého (9); -ého (2), -(e)go (7). ◇ *A* głęboki, głębszy (25). ◇ *I* głębokim (4), głęboki(e)m (1) *KlonŻal*. ◇ *L* głębokim, nãgłębszym (7). ◇ *f N* głębokã, głębszã (27), głęboka (1), głębok(a), głębsz(a) (7); ~ (*attrib*) -ã (14), -a (1) *Murm*; ~ (*praed*) -ã (13). ◇ *G* głębokiéj, głębszój, nãgłębszój (18), głębokie (1) *OpecŻyw*, głęboki (1); -ój : -i.*Leop* (1 : 1); ~ -ój (2), -(e)j (16). ◇ *D* głęboki(e)j (1). ◇ *A* głębokã, głębszã (30). ◇ *I* głębokã (7). ◇ *L* głębokiéj (17); -ój(4), -(e)j (13). ◇ *n N* głębokié, głębszé (6); -é (1), -(e) (5). ◇ *G* głębokiého, głębszého (18); -ého (2), -(e)go (16). ◇ *A* głębokié, głębszé (30); -é (10), -e (1), -(e) (19); -é : -e *KochFr* (1 : 1). ◇ *I* głębokim, głębszym (4), głęboki(e)m (1) *LubPs*. ◇ *L* głębokim (9), głębokiem (6); -im *OpecŻyw*, *Mącz*, *BietSpr*, *MycPrz*, *NiemObr* (3), *OrzJan*; -em *LubPs*, *BibRadz*, *BudBib*, *ZawJeft*, *KlonFlis*; -im : -em *SkarŻyw* (1 : 1); ~ -em (1), -(e)m (5). ◇ *pl N m pers* głębocy (1). *subst* głębokié, głębszé, nãgłębszé (24); -é (5), -(e) (19). ◇ *G* głębokich, głębszych, nãgłębszych (25). ◇ *D* głębokim (1). ◇ *A subst* głębokié, głębszé, nãgłębszé (52); -é (9), -(e) (43). ◇ *I m* głęboki(e)mi (1). ◇ *L* głębokich, głębszych (21). ◇ *V subst* głęboki(e) (1). ◇ *G sg n skostn* z głęboka (3).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI – XVIII w.*

1. *Mający stosunkowo dużą odległość od powierzchni w dół lub do środka; altus, profundus Mącz, Calag, Cn; praealtus Calep, Cn; penitus Cn* (234) : *ZapWar* 1521 nr 2220; *Panie mily/ anij ty máś czymby wody nabráł/ a też študnia iest głębokã OpecŻyw* 49v; tedy vczyni głębokã iamę w cieie: fwem iadowitem grizieniem *FalZiol* V 71; *Iż gdy kto štoi w dole głębokim, tędy ku niebu patrząc może gwiazdy widziec GlabGad* B6; *MiechGlab* 15; *á złęky fie y załmućły fie przepalcí głębokie. WróbŻolt* 76/17, 148/7; *á gdzie były głębokie ieziorã/ tám dziś rołkołfuiac fuchemi nogãmi chodzimy. RejPs* 95, 211, 217v; *Ktory rzeki głębokye odmyenya w pułtynye LubPs* Y5v, R3, Y5v [2 r.], Z6v [2 r.]; *A on łobie coś myłli nád źródłem głębokim. RejWiz* 170, 131v; *BibRadz Thren* 3/55, *Sap* 10/19, *Ioann* 4/11; *a był tám przekop głęboki BielKron* 69v, *nã they rowniey byłã głęboka iãłkinia albo przepãć BielKron* 274, 37, 227, 259v, 264, 265 [4 r.] (14); *Mącz* 7b, 140b [2 r.]; *LeovPrzep* D4 [2 r.]; *GórnDworz* Q4; *nãłzedł iednę štãrã drogę/ kthorã przyłzedł ku iedney wodzie głębokiey HistRzym* 63v, 94; *BielSat* N4; *RejZwierc* 78, 107v, 111, 128v, 175; *BielSpr* 56v, 62v; *BudBib Prov* 20/5, 4.*Esdr* 7/7; *MycPrz* II A; *Strum* L2v; *Oczko* 9, 9v, 25v; *Calag* 479a; *Rękę iego połozę ná morzu łzyrokim/ Drugã na Euphrátowym štumięniu głębokim. KochPs* 133, 105, 174, 197; *SkarŻyw* 29, 312, 353, 444, 508; *Sam z Niemcãmi/ z Polaki burzył áż do Oki/ Gdzie mu Swidrigieł on port zãłtãpił głęboki. StryjKron* 517, 122, 250, 421, 427, 437; *CzechEp* 269; *Tyś nád Lucefnã ciãgnãł/ którój bród głęboki Tuż tám od łlãku twego wpada w Tud łzeroki. KochJez* B2, Bv, B2v; *KochFr* 66; *KlonŻal* D2v; *KochPhaen* 2; *WisznTr* 24; *BielSjem* 41; *KochPam* 83, 84, 85; *KochPieś* 55; *A Konrad przeciwo nim Krzyżaki prowadził/ Y nád głębokã Wiłłã przy Dobrzyniu łãdžil. KochProp* 8, 13; *ZawJeft* 5; *Calep* 57a, 828b, 856a, 1140b; *GórnTroas* 61; *WujNT Ioann* 4/11; *Wiele tyśięcy Grymoãłdłkie pole, Nãkryło piãłkiem głow w głębokim dole. KlonKr* E3v; *Tám byłã nád ieziozem onym wielkã łkãłã/ W ktorey też byłã iãmã głęboka nie mãła. CzãhTr* E2v; *żywności łobie nãbywa w głębokich toniach y*

ściećiami dziwnymi *KlonFlis* A4; Wędrużyże trelem gdzie brzeg ieft wyfoki/ Y nurt głęboki. *KlonFlis* H4; *PudłDydo* B4, [B5]v; *SzarzRyt* C4v. [Cf znaczn. 4. *BibRadz Eccle* 7/25, *BudBib Eccli* 24/33],

W charakterystycznych połączeniach: *głęboki(-a, -e)brod* (5), *brozda*, *doł* (13), *dziura* (2), *jama* (2), *jaskinia*, *jezioro (jezierzysko)* (5), *meat*, *miejsce* (3), *nurt*, *okopanie*, *otchłań*, *padół*, *port*, *potok*, *przekop* (3), *przepaść* (8), *row* (3), *rzeka* (42), *stok*, *strumień* (3), *studnia* (5), *toń* (2), *wir* (2), *woda* (15), *zdroj*, *źródło*.

Wyrażenia: »głębokie morze« [zwykle w funkcji stałego epitetu] = *profundum maris PolAni* [szyk 11 : 11] (22): *RejPs* 203; Przywrocę was ku łoby od błędu każdego/ Nye inák yáko z morzá bárzo głębokiego. *LubPs* P5v; *BibRadz 2.Cor* 11/25; thák dáleko záiechał áż mu morzá głębokiego nieftawáło *BielKron* 445v, 444, 445v; *Mącz* 403d; *KochOdpr* Dv; *KochPs* 7; *SkarŻyw* 597; *NiemObr* 139; Ziemię pomierzył/ y głębokie morze/ Wié iáko wftáią/ y záchodzą zorze. *KochFr* 22, 90; *KochPhaen* 3; *KochPam* 81; *KochPieś* 15; *PudłFr* [3], 66, 68; *ZawJeft* 32; *KlonFlis* C2v; *PudłDydo* B2v.

»głęboki ocean« [zwykle w funkcji stałego epitetu] [szyk 2 : 2] (4): A Klęczeń práwą tylko nogę po koláná Ná ten czás z głębokiego wyniółł Oceáná. *KochPhaen* 21, 20; W Ten czás/ gdy z Oceanu głębokiego zorze Rumiáne lię podnołzą *SapEpit* A2, [B2]v.

»rana głęboka« [szyk 4 : 1] (5) :Gdy kto ma głębokie rany/ tedy thy ołtrzegi łpalić/ y zmiefzać z łtarem ładłem *FalZioł* IV 38b, I 32d, IV 28a, V 100; *SienLek* 146v.

»głęboka wieża« (2): *Lautomia* [...] Głęboka wieża v miáłtá. *Mącz* 186b; *SkarJedn* 303.

»więzienie głębokie« (1): Zem záburzón tym trapieniem iák więzienim głębokiem *LubPs* hh6v.

Szeregi: »głęboki i ciemny« (1): S: Grzegorzá do błótney głębokiey y ciemney wieże poładził *SkarJedn* 303.

»daleki a głęboki« (1): *Pieczóna czebula zamorfka* [...] wyciąga nieczyłtołci z dalekich á głębokich miełtć. *FalZioł* I 133a.

»długi i głęboki« (2) : *BielSpr* 64; Miał y ten obyczáy ten S. wykopał łobie pieczary w ziemi długie y głębokie *SkarŻyw* 35.

»głęboki i szeroki« [szyk 6 : 1] (7): *BielKron* 442v; *OrzQuin* R; *BudBib 4.Esdr* 7/3; *SkarŻyw* 597; *NiemObr* 139; nád onym ieżiorem bełá łkála wielka/ w ktorey bełá dziurá dołć głęboka y łzeroka *CzahTr* D4; Gdzie Wiłłę w krygi więli głęboką/ Y ták łzeroką. *KlonFlis* G3.

W przen (7) : *PatKaz III* 117; *TarDuch* A5v; *RejPs* 98v; iákoż go [Boga] wyrozumiełł? głębfzy ieft/ niż piekło: łzyrłzy/ niż morze. *BiałKat* 73v; *Piy*/ rołzeway/ á dłuż łie/ á gdy przydzye trwogá/ Do nagłębfzey piwnice/ iuż tám iedno Bogá. *RejZwierz* 122v.

W charakterystycznych połączeniach: *głęboki(-a) il*, *kraina*, *piwnica*.

Wyrażenie: »głęboka rana« (2): *ZawJeft* 20; Ták y mnie/ wielkie á głębokie rány/ Czynią/ grzechy brzydliwe *GrabowSet* H4.

Przen (35) :

a *Wcześniejszy, dawny* (1) : A ktoby oczy podał iefcze w głębfzé látá/ Przodkóm náłzym wielka częłć hołdowála łwiátá. *KochCz* A3v.

b *Szkodliwy (dla zbawienia), niebezpieczny, groźny* (24) : gdy baczysz ze wpadamy wgłębokie przepałci łprołnych grzechow náłfych *RejPs* 56v, 197v, 208; *MurzHist* Q2; Vłgnáłem w głębokiem

błocie gdzieś na dnie żadnego *LubPs* P6v; Wtłoczyli mię w głębokie jezioro [*in lacu inferiori*]: w ciemnościach y w cieniu śmierci. *Leop Ps* 87/7; *BibRadz Ps* 69/3, *EccU* 51/7; *RejPos* 89; *RejZwierc* 194; *BudBib Ps* 69/2[3]; *HistHel* [A2]; *CzechRozm* 26v; *SkarJedn* 286; *SkarŻyw* [237]; *GrabowSet* H3; Bo doły są na pyłznego głębokie/ łacny wypadek/ prędkie odmiány v ludzi. *SkarKaz* 83b.

W charakterystycznych połączeniach: głęboki(e)(-a)bloto (3), *doł* (3), *grob*, *jezioro* (3), *piekło*, *przepaść* (5), *woda*.

Zwrot: »zabrnać w głęboki brod« (1): Zabrnęli w tak głęboki brod/ a śnadźby mógł rzecz w głębokie błoto/ iż ani wiedzą/ ani vmieią iako sie s tego wypłethać máią. *RejZwierc* 194.

Wyrażenie: »głębokie morze« [szyk 4 : 2] (6): *LubPs* P6v; *RejZwierc* 126v, 127v; zem iuż z onego głębokiego morza błędow Antychrytowych wyfzedł ná brzeg bezpieczny zbawieniá *CzechRozm* 20v; *SkarJedn* 38; *NiemObr* 85.

c) *Niewyczerpany, niezgłębiony, wiele zawierający* (10) : *BibRadz Ez* 34/18, I 436b marg; *Prot* B2v; á vcieczelz sie do głębszych studniczek Pána śwego/ y do czyrpaczow ich. *RejPos* A6v, 189; studnie Iákové głębokie/ do których wiadrá trzebá y powrozow/ to iest rozmyślania pilnego *SkarŻyw* 240; *GrabowSet* H2, K2v; *OrzJan* 126.

W charakterystycznych połączeniach: głęboka(-i, -e) przepaść, *serce* (2), *stek*, *studnia* (studniczka) (3), *woda* (2).

Wyrażenie: »głębokie morze« (1): A tak zewślad prostym gorze Głębokieć łakomstwo morze *RejRozpr* E2v.

a. *Mający jakąś głębokość* (4) : Ieśli chcez wiedzić iako iest głęboka studnia/ albo co inźego takowego/ tak vczyń *GrzepGeom* P4v.

Z bliższym określeniem miary (2): takżeią [liniją] dobrze vtołowác tofyglem/ y vczynić wniéy żłobek głęboki ná dwa pálcá *Strum* C2v, C3.

Szereg: »głęboki i szeroki« (2): Przebiyże od nich Rów thák głęboki y śzeroki iako óny żłoby są włożóné. *Strum* G3, C3.

b. *Zachodzący, sięgający daleko w głąb* (12) : *RejPs* 201v; *KochFrag* 45; y nátychmiałt [ziarno] weszło/ przeto iż nie miało głębokiey ziemié [altitudinem terrae] *WujNT Mar* 4/5; PLOCKO wesołe ná łądzie wyfokim Ogladałz będąc pod brzegiem głębokim *KlonFlis* F4v, Fv.

W charakterystycznych połączeniach: głęboki(-a) brzeg (2), *ziemia* (3).

Wyrażenie przyimkowe: »z głęboka« (2): *Mącz* 457c; Bo iesliże ziemiá nie będzie z głęboká vmiękcżona/ iuż zyarno nie może korzonká głęboko puścić *RejZwierc* 109v.

W przen (5) : *KwiatKsiąż* K3v; kopay/ Cny Chrześcianinie/ głębokie grunty/ pokory y wzgardy łamego siebie. *SkarŻyw* 32, 32 [2 r.].

W charakterystycznych połączeniach: głęboki(-a, -e)fundament, *grunt*, *korzenie*, *osnowanie*, *skała*.

Szereg: »głęboki i wysoki« (1): ktory Papież z Lawniki fwymi ná skále głębokiey y wyfokiey w Kościele Bozym fyedzi *OrzList* h2v.

c. *Znajdujący się głęboko, daleki od powierzchni czegoś* (14) : *OpecŻyw* 112v; Bassus, nyssky, głąboky, pokorny *BartBydg* 18; *FalZioł* III 28c; *LubPs* T2; Bo miłofierdzie twe wielkie iesth nádemną: á wyrwałes duflę moię z piekła głębokiego [*ex inferno inferiori*]. *Leop Ps* 85/13; Niektorzy ludzie

vczeni mienia Piekło czworákíe/ iedno na głępfze [!] w ktorým ludzie wiecznie potępieni są. *BielKron* 467; *Mącz* 213b; *RejZwierc* 103; *Oczko* 8; Motykę [...] gdy brátu iednemu robiącemu/ w wodę wpádłá/ modlitwą swoią rzućiwfzy w wodę toporzyfzczę/ zgłębokiego dná wyniofł. *SkarŻyw* 250, 493; *GrabowSet* Lv.

W charakterystycznych połączeniach: głęboki(e) dno, kruszec, miestce, piasek, piekło (5), sklep.

W przeni (2) : ale iá tego niepozwałám/ zéby kiedy Daudí/ wtak głębokié rofpaczy piekło wfzedł *MurzHist* K4v.

Wyrażenia: »głęboka tajemnica« (1): Ale iż ten wzrok fwięty iest ták oftry [...] / ábowiem przeźrzeć może aż do nagłębfzych táiemnic fercá każdego *RejAp* 29.

d. *Głęboko w czymś osadzony (7) :* Czemu ludzie maiáci głębokie oczy oftrzej y daley widzą, takież y infze zwierzéta. *GlabGad* B6; Ktory długié kopytá y głębokié miewa/ Táki przednie prętki y pewny bywa. *SienLek* 188, 186, 187, 187v [3 r.].

W charakterystycznych połączeniach: głębokie kopyto (3), oczy (4).

e. *Mający duże wgłębienie (11) :* Dłón fzyroka á głęboka dobrze, znamionuie długi żywot *GlabGad* P2; Talus etiam significat, Koftká po yedney ftronie głęboka á yákoby wydrożona/ á po drugiey ftronie płaska w członkách zádnych nóg tych zwierząt [...] roftąca *Mącz* 439a.

α. *O naczyniach (9) :* Gabata media correpta. [...] Głęboká miáf. *Murm* 141; *BartBydg* 62b; Srebro lazebne Miednicz srebrnich bialich glebokich dwie *WyprKr* 53v; Ale rádżę z tym Gosćiem ábyscie mniefy pili/ Zebysćie go w głębokim Koflu nie topili. *Prot* C3v; *Calep* 444b.

W charakterystycznych połączeniach: głęboka(-i) misa(4), kofel.

W przeni (4) : boć Kápłani są ony kofze głębokié/ w ktorích fchowáné są odrobiny oné/ które z chlebowych pártok krużyły fye w rękách Pánfkiek *OrzQuin* F4, F4 [2 r.], F4v.

2. *Oddalony od skraj, daleki, trudno dostępny; interior Cn (14) :* *RejPs* 75; á sam do Hálfyey Káttorum z pofélftwem Bożym/ miedzy głębfze pogánftwo pobieżał. *SkarŻyw* 517.

Wyrażenia: »głęboka knieja« (1): Skriie fie z ludzkich oczu iuz ná wieki potem. W głębokié kniefie leśné *GosłCast* 52.

»głęboka pustynia, puszcza« [szyk 5 : 3] (6 : 2): w głęboká fię puftynią vdał. *SkarŻyw* 50; gdy páfł owce Swiekrá fwego/ á puścíl fię znimi wgłęboká puftzczá *SkarŻyw* 479, 57 [2 r.], 167, 471; *StryjKron* 150; Sátyrowie co w puftzczách głębokich mieszkáią/ Wonne wfzyfcy ofiáry tobie zápaláią. *SapEpit* A3v.

Szereg: »daleki a głęboki« (1): w dálekich á głębokich puftyniach láfow dla fpokoyney chwały Chriřtufovey wiele Chriřćian mieszkáło *StryjKron* 150.

Wyrażenie przyimkowe: »z głęboka« (1): Ex alto in portum inveni, Z głęboká ku brzegu przifftępowác. *Mącz* 477c.

W przeni (2) :

Wyrażenie: »głęboki las« (2): Tego niebo ni zła myfł nigdy nie wniefie/ A nigdy nie zábłádzi by w nagłębfzym lefief. *RejWiz* 129v; *RejZwierc* [272].

3. *Osiągający wysoki stopień nasilenia; wielki, całkowity, intensywny, mocny; altus, profundus Cn (33) :* A przeto tak wyfokié chwały/ panna tako głębokie pokory bez záfmuteniá prziiątzi niemogła

OpecŻyw 8, 2, 2v, I68v; *OpecŻywPrzedm* C4; *PatKaz II* 47v; *PatKaz III* 153; wżytek świat ie poładzi/ y za pewne wwierzy/ iż w głęboką miłość s łobą zálzli *GórnDworz* Dd4; ále ielić się zda że łtoiż/ pátrż ábys w głębokie złości [*in profundum malorum*] nieupadł *ModrzBaz* 58; *KochPs* 194; *SkarŻyw* 29, 231, [407]; *ZawJeft* 36; *LatHar* 132, 233, 248, 476, [539]; Bo iedni łą ktorzy ná księżą y łtan duchowny waśń głęboką w łercu nołżą. *SkarKazSej* 694a; A ią co dáley/ lepiej cień głęboki Błędow mych widzē *SzarzRyt* A.

W połączeniu szeregowym (1): ktoreyby Apołtoł nie zwał pewnie nád obyczay miłością wyłoką y głęboką/ łzeroką y też długą *CzechRozm* 58v.

W charakterystycznych połączeniach: głęboka(-i, -e) ciemność, cień, miłość (3), pokora (pokorność) (11), ślepotą, troska, upadek, upokorzenie, waśń, wzgardzenie, złość, żałość.

Wyrażenia: »głębokie milczenie« (3): *GrzegŚm* 29; Oycowie w głębokim milczeniu/ powagę táiemnic świętych zówarli. *NiemObr* 85, 85.

»głęboki sen« (2): *Ex medio somno*, Z głębokiego álbo twardego łnu. *Mącz* 213b; *KlonWor* 1.

Szeregi: »szeroki i głęboki« (1): Boże łpuśćże wam łzeroką y głęboką miłość ku bráciey wálzey *SkarKazSej* 670b.

»wielki a (i) głęboki« (2): *OpecŻyw* 55v; Z Wielkiego á zgłębokiego vpádku grzechow moich wolam ktobie moy miły pánye *RejPs* 197.

Przen: *Późny* (2) : Gdy práwi dniało/ nie gdy słońce wzełzłó. Łukałz też tak piłze/ ná głębokiey zorzy. *BudNT* c7v, c7v.

a. *Poufny, szczery* (1) : *Sermo intimus*, Głęboka mowá. *Mącz* 172b.

4. *Poważny, gruntowny, przenikający istotę rzeczy, niepowierzowny; mądry (posiadający te cechy, świadczący o nich lub ich wymagający); interior, reconditus* Cn (161) : *OpecŻyw* 51; ktorym miły Iezus z łwé łalki dáwá rozu^m głęboki *OpecŻywPrzedm* C4; *PatKaz II* 133; *GlabGad* A2v; Iakoby rzekł, łtań łie tho iako będzie żądza twoia y rada głęboka *WróbŻółt* G2, ff3, 91/6, ff4 [2 r.]; *WróbŻółtGlab* A4; Głębłłych nad łię rzeczy niebaday/ a czoć Bog rołkazał to zawłfe rołmyłay. *SeklKat* A5; *RejKup* Kv, m5, ł3v; Sądy głębokye twoye wyelmożność twa łkryłá. *LubPs* I4v, V2, hh2; *RejWiz* 133; Abowiem nie do ludu głęboki mowy [*profundi sermonis*]/ y nieznáiomego ięzyká łiebie połyłáią do domu Izraélłkiego: áni do ludzi mnogich głębokiey mowy [*profundi sermonis*] *Leop Ez* 3/5; gdyż [*mądrość*] ielth głęblłza niżli przepásć/ ktoż ią znaydzie? *BibRadz Eccle* 7/25, I *4 [2 r.], 135d *marg*; Ale nie wdawáiąc łye z wámi w głęboką Geometrią/ dołyc nam ná ten czás wiedzłeć *OrzQuin* H3; ábysłcie łye ná kazániach nie báwili piłmem głębokim/ gdy wam o Wiáre idłie *OrzQuin* Aa3v, M; *SarnUzn* B7v; Niechczē ią z w.m. w głębokie gadki záchodzić *GórnDworz* X8, N3, Bb7v, Dd8; *RejPos* A6, 149, 156; *RejZwierc* 182; *BudBib Eccli* 24/33; *CzechRozm* 245; Co/ że rzeczy łą głębokiel/ á náłz rozum miálki/ nie bárzo go iémi trápmy *Oczko* 9v; *SkarŻyw* 86, 291, 542; *StryjKron* 288; Nieumieiętność głębokiey łáćiny Dionizego Teologiey zádawa. *CzechEp* 66 *marg*, 66 [2 r.], 67, 68, 69 [3 r.], 70 (15); *KochFr* 64; Z Głębokiey rády łwoiey przyzwał P. Bog Krole y Pány z dáleká *SkarKaz* 516a, 42a, 8Ią.

W charakterystycznych połączeniach: głęboki(e) (-a) baczenie, dochcip, filozofija, gadka (2), jeometryja, łoika, łacina (10), mowa (2), myśl (4), objaśnienie, pismo (4), poznanie, prawda, pytanie,

rada (3), *rozum* (2), *rzecz* (19), *sąd*, *spor*, *szkoła*, *teologija* (3), *wiadomość*, *wykład* (3), *(wy)rozumienie* (4).

Wyrażenia: »głęboka (jest) nauka« [szyk 7 : 2] (9): *WróbŻoIt* V8v; A czy ktorzi są dochcipnieyffly y nadine vczenieyffli niechaż głęplffe naukj čitają *RejKupSekl* a3v; *ModrzBaz* 129; Ták tá náuká pífmá S. głęboka ieft/ mowi S. Auguſtyñ *SkarŻyw* 47, 201, 536; Bo cóżby to zá grzeczy, náuk głęblżych ſzukác, á flów łamych ięzyká przyrodzonégó zániedbác? *JanNKar* C2v, C2v; *SkarKaz* 155a.

»głębsza przyczyna« (1): A bych čí miał wyliczác y głęblżé przyczyny/ Czemu imo ſye pułczam wielkie dżieſięciny *KochMarsz* 154.

»głęboka tajemnica« [szyk 13 : 2] (15) : *WróbŻoIt* nn6v; *RejPs* 137v; nieumiem wywodow ſzyrokich/ Zebych mógł pańfkich dofiác tajemnic głębokich *KochSat* Bv; *RejPos* 38v, 137v, 148v, 149v, 294v; *KuczkbKat* 30; *CzechRozm* 27v; *CzechEp* 154; *WujNT* 564; *JanNKar* B3, C2v; Iákoż vczynił zoſtáwuiąc nam przedżiwná ofiárę y głęboká táiemnicę vżywánia čiałá y krwi fwoiey. *SkarKaz* 155a.

Szeregi: »mądry a (i) głębok« (2): Bo ták w oboygú teſtámenćie z mądrymi y głębokimi wykłády był biegly *SkarŻyw* 544, 317.

»głęboki a subtylny« (1): niektorzy Poetowie w wirſzach ſwych/ tykáią po kádku głębokich/ á fubtylnych rzeczy w Philozophiey *GórñDworz* N4.

»głęboki i tajemny« (2): *BibRadz* I 3a marg; pímo ſ. opocz literálnegó á proftegó wykłádu/ miewa inſzy wykłádu/ duchowny/ głęblży/ y táiemnieyſzy *WujNT* 661.

»trudny i głębok« [szyk 2 : 1] (3): á co nadziwniey/ rzeczy trudne y głębokie otworzyſćie y łácno dáie zrozumieć. *SkarŻyw* 317; *CzechEp* 244; *WujNT* 211.

»wielki i głębok« (2): Pifanie iego [...] ktore ácz ieft wedle onych čzáłow w flowiech nie dworne/ ále rzeczy wielkich y głębokich/ y ná zburzenie nieprawdy Heretyckiey pełne. *SkarŻyw* 201; *WujNT* 56.

»wysoki i (abo) głębok« (2): mułżę od wiadomych mnie rzeczy poczáć/ o ták wyfokich y głębokich rzeczách mówiác *OrzQuin* H4; *SkarKaz* 155a.

Iron (2): iż nie vmieli przed nimi y gęby rozyewić oni Koneiliarze/ oni Doktorowie onych głębokich á wymyflnych pífm fwoich *RejPos* 283v; *CzechEp* 228.

a. *Skomplikowany* (1) : Tych obferwácie, puſćiwſzy co dálſzé, głęblżé y nieſwiadomſzé, ſą te: á ũ ó ü tz ſch w *JanNKar* Dv.

5. *Skryty, nieszczerzy; interior, penitus, reconditus* Cn (1) :

W funkcji rzeczownika (1): Biádá głębokim [*qui profundi sunt*] ktorzy przed Iehowá kryią rádę/ y bywaią wćiemnoſći vcżynki ich *BudBib* Is 29/15.

Synonimy: **1.** *daleki, przepaſcisty*; **2.** *daleki, niedoſtępný, oddalony*; **3.** *mocny, twardy, wielki, zupełny*; **a.** *serdeczny, szczerzy*; **4.** *gruntowny, mądry, powaſzny, subtylny, tajemny, trudny*; **5.** *nieszczerzy, skryty*.

Cf **NIEGŁĘBOKI**